

**T.C. İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ**

**DIŞ TİCARET ENSTİTÜSÜ
WORKING PAPER SERIES**

Tartışma Metinleri

WPS NO/ 202 /2018-12

**DIŞ TİCARETİN GELİŞTİRİLMESİ ve SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI:
MALEZYA ÖRNEĞİ**

Abdurrahman ÇİFTÇİ ¹

¹ abdrhmnciftci@gmail.com -İstanbul Ticaret Üniversitesi Küresel Pazarlama ve Marka Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi – Deniz Feneri/Özel Kalem

DIŞ TİCARETİN GELİŞTİRİLMESİ VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI: MALEZYA ÖRNEĞİ

Özet

Değişen ve gelişen dünyada sivil toplum kuruluşlarının etkinliği giderek artmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının dış ticaretin geliştirilmesindeki rolünü Malezya örneğinde açıklamak bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Çalışmada literatür taraması yöntemi kullanılmış, Türkiye'de ve Malezya'daki sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine yönelik açıklamalar getirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre Malezya'daki sivil toplum kuruluşları ekonominin vazgeçilmez aktörlerinden bir tanesi konumundadır. Sivil toplum kuruluşlarının güçlü bir örgüt yapısına sahip olmaları, dış ticaretin geliştirilmesi için etkili olmasına olanak sağlamaktadır. Çalışmada Malezya'daki sivil toplum kuruluşlarının ekonominin yanında eğitim ve endüstri alanında önemli etkileri olduğu yönünde sonuçlar elde edilmiştir. Sivil toplum kuruluşlarının genel çerçevede değerlendirilmesi, bir sivil toplum kuruluşu örnek olarak seçilmeden araştırma yapılması, çalışmanın sınırlılıklarını meydana getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomi, Dış Ticaret, Sivil Toplum Kuruluşları, Malezya.

Abstract

The activity of the non-governmental organizations increase day by day in today's changing world. The basic goal of this study is to define the importance of non-governmental organizations in the foreign trade with the example of Malaysia. The literature review method has been used in the study and some clarifications have done for the non-governmental organizations in Turkey and in Malaysia. According to the results these organizations are irreplaceable in the foreign trade in Malaysia and they are the irreplaceable actors of the economy. Their strong managerial structure helps developing the foreign trading. The results also showed that the non-governmental organizations in Malaysia also helps to develop the industry and the education. The study has been completed without choosing an example organization and this has been accepted as the limitedness of the survey.

Keywords: Economy, Foreign Trade, Non-Governmental Organizations, Malaysia

1. GİRİŞ

Ekonomik unsurların belirleyici olduğu günümüz koşullarında ülkelerin milli gelir düzeyine etki eden temel faktörlerden bir tanesi dış ticarettir (Sorhun, 2013: 26). Küreselleşmeyle birlikte ülkeler arasındaki ekonomik etkileşimlerin artması, dış ticaretin önemini meydana getirmektedir. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte uluslararası sınırların ortadan kalkması, dış ticaretin daha sık bir biçimde etkisini hissettirmesi, dış ticaret ve sivil toplum kuruluşları konulu bu çalışma konusunun önemini oluşturmaktadır.

Soğuk Savaşın ardından şekillenen küresel dünyada ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşlarının büyük önem ifade ettiği bilinmektedir ve bu önem düzeyi gün geçtikçe artmaktadır. Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması ile birlikte dünyanın farklı yerlerinde kolay bir biçimde örgütlenme şansına sahip olan sivil toplum kuruluşları, aynı zamanda çok sayıda farklı platformda etkinlik gösteren bir yapıdadırlar (Ateş ve Uysal, 2006: 63).

Sivil toplum kuruluşlarının uluslararası düzeydeki etkinliğinin artması, bu kuruluşlara olan ilgiyi artırmaktadır. Geleneksel noktada ülkelerin dış politika geliştirme ve uygulama noktasında sivil toplum kuruluşlarından faydalanması söz konusudur (Yılmaz, 2013: 2). Bu da sivil toplum kuruluşlarının etkinlik düzeyini göstermektedir. Çalışma kapsamında sivil toplum kuruluşlarının dış ticaretin geliştirilmesinde üstlendiği roller hakkında açıklama getirilmektedir. Türkiye ve Malezya örnekleriyle birlikte bu konu desteklenecektir.

Böyle bir çalışma hazırlanması ile birlikte sivil toplum kuruluşlarının dış ticaretin geliştirilmesinde üstlendiği roller tespit edilmektedir. Türkiye ve Malezya’da sivil toplum kuruluşlarının dış ticaret açısından girişimlerine yer verilerek iki ülkeyle ilgili karşılaştırma yapılabilmektedir.

2. DIŞ TİCARET KAVRAMI

Dış ticaret, ekonomik ve siyasi egemenliğe sahip ülkelerin birbirleri ile gerçekleştirmiş oldukları mal, hizmet, sermaye ve fikri mülkiyet haklarına ilişkin alım-satımları ifade etmektedir. İthalat ve ihracat girişimleri sayesinde dış ticaret, ekonomilerin büyümesi, zenginleşmesi ve uluslararası alanda ekonomik ve politik anlamda söz sahibi olmalarına fırsat tanımaktadır (Gültekin, 2011:31).

Dış ticaret; mal ithalatı, mal ve hizmet ithalatı, mal ihracatı, mal ve hizmet ihracatı göstergelerinin varlığını içeren bir alandır (Işık, 2013: 207). Dış ticaretin kapsamını belirleyen bu göstergeler aynı zamanda ülkeler arasındaki dış ticaret faaliyetlerinin karşılaştırılabilmesi adına yardımcı roller üstlenmesi sebebiyle önemli bir yere sahiptir.

2.1. DÜNYA ÖLÇEĞİNDE DİŞ TİCARET

Dünyada toplam dış ticaret hacmi verileri, dünya ticaretinde yıllara göre düzenli bir artış olduğunu ortaya koymaktadır. Dış ticaret hacmi 2002'den 2014'e kadar %191 oranında artmış, 2002'de 6,5 trilyon dolar olan dünya ticareti, 2005'te 10 trilyon dolar seviyesini geçmiş ve 2008'e kadar sürekli artmıştır. Fakat 2009'da bir önceki yıla göre %22 oranında düşen dünya ticareti 2010 yılında tekrar %22 civarında artarak 2008 seviyelerini yakalamıştır. 2011 yılında da %20'lik bir büyüme sağlanmış fakat 2012 yılından itibaren dünya ticaretinde kayda değer bir artış gözlenmemiştir. 2008 yılında birçok ülkede finansal krizin etkisiyle önemli bir ekonomik çöküş yaşanmıştır. Gelişmiş ekonomilerde eşi görülmemiş bir şekilde reel GSYH oranlarında 2008 yılının son çeyreğinde %7,5 oranında düşüş görülmüştür. Bu düşüş 2009 yılının ilk çeyreğinde de devam etmiştir (Öztaban, 2016: 52-53).

İhracat ve ithalat, dış ticaretin temel belirleyicileridir. Dünya ölçeğinde dış ticaret incelemesi gereğince dünyadaki başlıca ihracatçı ve ithalatçı ülkelerin açıklanması, Türkiye'nin dünyadaki sıralamasının ortaya koyulmasında fayda vardır. Buna göre dünyadaki önde gelen ihracatçı ülkeler sıralaması aşağıdaki tablo üzerinde gösterildiği gibidir.

Tablo 1. Dünyada İhracatta Öncü Ülkeler

SIRA	ÜLKE	İhracat Milyar Dolar		2015-2016	2016 Pay	2015 Sırası
		2015	2016	Değişim %	%	
1	Çin	2.275	2.098	-7,8	13,06	1
2	ABD	1.505	1.455	-3,4	9,05	2
3	Almanya	1.329	1.340	0,8	8,33	3
4	Japonya	635	645	3,2	4,01	4
5	Hollanda	567	570	0,4	3,54	5
6	Hong Kong	511	517	1,2	3,22	7
7	Fransa	506	501	-1,0	3,12	8

8	Güney Kore	527	495	-6,1	3,08	6
9	İtalya	459	462	0,7	2,88	10
10	İngiltere	460	409	-111	2,55	9
11	Belçika	398	396	-0,5	2,46	12
12	Kanada	408	390	-4,4	2,43	11
13	Meksika	381	374	-1,8	2,33	13
14	Singapur	347	330	-4,9	2,05	14
15	İsviçre	290	303	4,5	1,89	16
16	İspanya	282	288	2,1	1,79	18
17	Rusya	340	282	-17,1	1,76	15
18	Tayvan	285	280	-1,8	1,74	17
19	BAE	265	266	0,4	1,67	20
20	Hindistan	267	264	-1,1	1,64	19
21	Tayland	214	215	0,5	1,34	21
22	Polonya	198	203	2,5	1,26	24
23	Avusturalya	188	190	1,1	1,18	26
24	Malezya	200	189	-5,5	1,18	23
25	Brezilya	191	185	-3,1	1,15	25
26	Vietnam	162	177	9,3	1,10	27
27	S. Arabistan	202	175	-13,4	1,10	22
28	Çekya	158	163	3,2	1,01	28
29	Avusturya	152	152	0	0,95	29
30	Endonezya	150	144	-4,0	0,90	30
31	Türkiye	144	143	-0,8	0,89	31

Kaynak: http://www.tim.org.tr/files/downloads/Raporlar/T%C4%B0M_Ekonomi_Raporu_2017.pdf ,
Erişim Tarihi: 30.08.2018.

Tablo 1’de yer alan verilere göre dünya ihracatında Çin, ABD ve Almanya ilk 3 sırada yer almaktadır ve bu ülkelerin ihracatlarının trilyon dolar seviyesine ulaştığı görülmektedir. Dünyadaki dış ticarete ihracatın yaklaşık yüzde 30’u bu 3 ülke tarafından gerçekleştirilmektedir. Diğer ülkelerin ise ilk 3’te yer alan ülkelerin oldukça gerisinde kaldığı görülmektedir. Türkiye ise 143 milyar dolarlık ihracatıyla dünyadaki ihracat sıralamasında 31. durumdadır. Türkiye'nin dünya ihracatından elde ettiği payın yüzde 1’in altında kalması – yüzde 0,89 – dikkat çekici bir veridir. İhracatla ilgili ulaşılan veriler Türkiye'nin dış ticarete gelişim göstermesi gerektiğini ortaya koymaktadır (Aktaş ve Adıgüzel, 2017: 16).

Dünya genelinde ithalat bakımından önde gelen ülkeler ise aşağıdaki tablo üzerinde gösterilmektedir.

Tablo 2. Dünyada İthalatta Öncü Ülkeler

SIRA	ÜLKE	İthalat Milyar Dolar		2015-2016 Değişim %	2016 Pay %	2015 Sırası
		2015	2016			
1	ABD	2.308	2.251	-2,5	13,8	1
2	Çin	1.682	1.587	-5,6	9,7	2
3	Almanya	1.050	1.056	0,6	6,5	3
4	İngiltere	626	636	1,6	3,9	5
5	Japonya	648	608	-6,2	3,7	4
6	Fransa	573	573	0,0	3,5	6
7	Hong Kong	559	547	-2,1	3,3	7
8	Hollanda	506	504	-0,4	3,1	8
9	Güney Kore	436	406	-6,9	2,5	9
10	İtalya	409	405	-1,0	2,5	11
11	Kanada	436	403	-7,6	2,5	10
12	Meksika	405	398	-1,7	2,4	12
13	Belçika	375	367	-2,1	2,2	14
14	Hindistan	392	359	-8,4	2,2	13
15	İspanya	309	310	0,3	1,9	15
16	Singapur	297	283	-4,7	1,7	16
17	İsviçre	252	270	7,1	1,7	17
18	Tayvan	238	231	-2,9	1,4	18
19	BAE	230	225	-2,0	1,3	19
20	Türkiye	207	198	-4,3	1,2	21
21	Polonya	193	197	2,1	1,2	24
22	Tayland	203	195	-3,9	1,2	22
23	Rusya	194	191	-1,5	1,2	23
24	Avusturalya	208	189	-9,1	1,2	20
25	Vietnam	166	174	4,8	1,1	28
26	Malezya	176	168	-4,5	1,0	26
27	Avusturya	155	158	1,9	1,0	29
28	Brezilya	179	143	-20,1	0,9	25

29	Çekya	140	142	1,4	0,9	31
30	İsveç	138	140	1,0	0,9	32

Kaynak: http://www.tim.org.tr/files/downloads/Raporlar/T%C4%B0M_Ekonomi_Raporu_2017.pdf ,

Erişim Tarihi: 30.08.2018.

Tablo 2’de ülkelerin ithalat sıralamalarına dair bilgiler yer almaktadır ve ihracatla benzer şekilde ilk 3’te ABD, Çin ve Almanya vardır. Yine bu ülkelerin ithalat değerlerinin trilyon doların üzerinde bir seviyede olması ve diğer ülkelere göre önemli ölçüde ayrılması söz konusudur. Türkiye'nin dünyada ithalat sıralaması ise 20 olarak görünmektedir. Dünyadaki ithalattan alınan pay ise yüzde 1,2 olarak belirlenmiştir. İhracattaki 31. sıra ve yüzde 0,89’luk paya karşın Türkiye’de ithalat değerlerinin yüksek olması, Türkiye'nin ihracatının ithalatı karşılama yetersiz kaldığını gösteren bir veridir. Türkiye’de ihracatın ithalatı karşılama oranı dalgalı bir seyir izlemektedir (Ağır ve Metin, 2016: 14).

2.2. TÜRKİYE ÖLÇEĞİNDE DİŞ TİCARET

Dış ticaret, ülkeler arasındaki ilişkilerden etkilenmektedir. Siyasi ilişkiler ve ekonomik anlaşmalar, Türkiye'nin dış ticaretinde değişimler yaşanmasını beraberinde getirmektedir (Şentürk, 2014: 141). Bu durum sadece Türkiye için değil diğer dünya ülkeleri için de geçerlidir. Dış ticaretle birlikte ülkelerin birbirleriyle rekabet etmeye başlamaları, ülkeler arasındaki ilişkilerin etkisi altında ticaret yapılması sonucunu ortaya çıkarmıştır.

Türkiye'nin dış ticaretindeki en önemli ortağı Avrupa Birliği’dir. Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ticareti, ticaret potansiyeline yakın bir düzeydedir. Ancak Afrika ve Ortadoğu ülkeleriyle potansiyelin gerisinde kalmıştır. Türkiye'nin dış ticaretinde bu bölgedeki ülkelerde daha aktif olarak alternatif oluşturması beklenmektedir (Sorhun, 2013: 25). Böylece Türkiye'nin ticaret hacminin genişlemesi ve ihracatın artması için yeni fırsatlar ortaya çıkacaktır.

2.3. DİŞ TİCARETİ ETKİLEYEN ETKENLER

Her ülkenin ihracat ve ithalat arz ve taleplerini etkileyen faktörlerin farklı farklı olması, doğal olarak dış ticaret belirleyicilerini farklılaştırmaktadır. Genel olarak bu faktörler elastikiyet, masnetme ve parasalci, yaklaşımlarında kullanılan yurt içi ve yurt dışı gelir, görelî fiyatlar ve döviz kurlarındaki oynaklıklar şeklinde izah edilebilir. Bunlardan yurt

içi yurt dışı gelir düzeyleri ile görelî fiyatlar ihracat ve ithalat arz ve taleplerini etkileyen önemli faktörlerdir (Yücel, 2006: 49; Ayhan, 2016: 40-45).

Bir ülkenin yoğunlaştığı sektörler, dış ticaret üzerinde etkisini gösteren faktörler arasında yer almaktadır. Türkiye ve tarım sektörü açısından bu açıdan yapılan değerlendirmeler aşağıdaki tabloda yer alan verileri ortaya çıkarmaktadır.

Tablo 3. Türkiye Tarım Sektörü Dış Ticareti –Bin Dolar – (2000-2014)

Yıllar	İhracat	İthalat	Denge	İhracat Değişim, %	İthalat Değişim, %	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı, %
2000	3,856	4,156	-300	-13,2	22,3	92,8
2001	4,349	3,081	1,269	12,8	-25,9	141,2
2002	4,052	3,995	57	-6,8	29,7	101,4
2003	5,257	5,265	-8	29,7	31,8	99,8
2004	6,501	6,059	442	23,7	15,1	107,3
2005	8,309	6,481	1,829	27,8	6,9	128,2
2006	8,634	7,286	1,348	3,9	12,4	118,5
2007	9,769	9,812	-43	13,1	34,7	99,6
2008	11,474	12,038	-1,564	17,5	32,9	88
2009	11,191	9,631	1,559	-2,5	-26,1	116,2
2010	12,664	12,881	-216	13,2	33,7	98,3
2011	15,279	17,574	-2,295	20,7	36,4	86,9
2012	15,994	16,371	-376	4,7	-6,9	97,7
2013	17,739	16,916	823	10,9	3,3	104,9
2014	18,753	18,061	693	5,7	6,8	103,8

Kaynak: Koç, 2015: 5.

Tablo 3'te görüldüğü üzere 2000'li yılların başında neredeyse eşit olan Türkiye'nin tarım ihracatı ve ithalatı, yıllara göre artış ve azalma gösterse de ortalama olarak birbirine yakın düzeyde seyretmiştir. Türkiye'de dış ticaretin yoğunlaştığı sektörler arasında yer alması sebebiyle tarım sektörü dış ticaret verileri paylaşılmıştır.

Ülkelerin dış ticaretini etkileyen faktörlerden birisi de sivil toplum kuruluşlarıdır. Sivil toplum anlayışı, sosyal ve siyasi alanın yanında ekonomik alanı da içermesi sebebiyle geniş bir içeriğe sahiptir (Yönten Balaban ve Çoban İnce, 2015: 156). Sivil toplumun ekonomik içeriği, sivil toplum kuruluşlarının dış ticaret üzerindeki etkisinin çıkış noktasını oluşturmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının ekonomik faaliyetlere olan etkileri, dış ticaret kapsamındaki girişimleri etkileme potansiyeline sahiptir. Özellikle sivil toplum kuruluşlarının etkinliğinin giderek arttığı günümüz koşullarında bu etkinin düzeyi de artış göstermektedir.

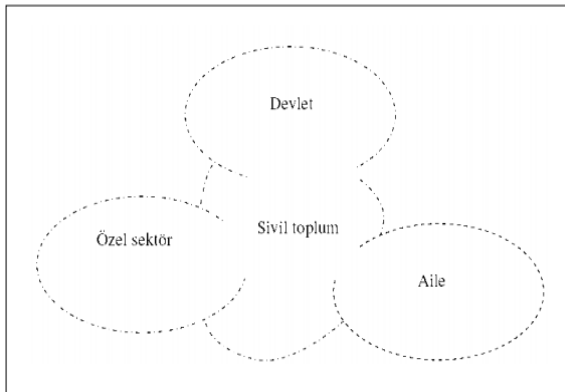
2.4. DIŞ TİCARETİ ETKİLEYEN BİR UNSUR OLARAK SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

Liberal demokrasinin önemli temsilcilerinden biri olarak kabul edilen Larry Diamond'a göre sivil toplum, *“Örgütlü sosyal yaşamın gönüllü, kendi kendini üretebilen, kendi kendini destekleyen, devletten özerk olup bir yasal düzen ya da ortak kurallara bağlı olan alanıdır. Sivil toplum özel alan ve devlet arasında duran aracı bir varlıktır”* (Onbaşı, 2005: 45-46).

Sivil toplum kuruluşları, örgütlenme biçimi ve etkinlik alanları olarak farklı kategorilerde değerlendirilebilir. Yerel boyutta örgütlenen sivil toplum kuruluşları olduğu gibi, ulusal ve uluslararası düzeyde örgütlenenler de bulunmaktadır. Yine sivil toplum kuruluşlarının faaliyet alanları eğitim, sağlık, spor, çevre, kentsel-kırsal kalkınma, sosyal hizmetler, teknik yardım ve danışmanlık, yardımlaşma, barış ve insan hakları gibi geniş bir alana yayılabilmektedir (Aslan ve Kaya, 2004: 216). Bu durum her bir alanda farklı sivil toplum kuruluşlarının örgütlenmesine zemin hazırlamaktadır.

Bu çerçevede dernek, TÜSİAD, MÜSİAD vakıf, odalar (sanayi ve ticaret odaları), birlikler (TOBB, Tabipler Birliği, Barolar Birliği vs.), esnaf konfederasyonu (TESK) ve medya sivil toplum kuruluşu kategorisinde yer alır. Bu kuruluşlar sivil toplumun gelişimine farklı alanlarda katkı sağlamaktadır. Ayrıca bu kuruluşların her birinin kendi üyelerinin haklarını ve onların çıkarlarını koruma gibi yükümlülükleri bulunmaktadır (Çaha, 2006: 23).

Sivil toplum alanının sınırları, aynı zamanda STK'ların belirli sınırları olmasını beraberinde getirmektedir. Buna göre STK'ların sınırları aşağıdaki şekil üzerinde gösterilmiştir.

Şekil 1. Sivil Toplumun Sınırları

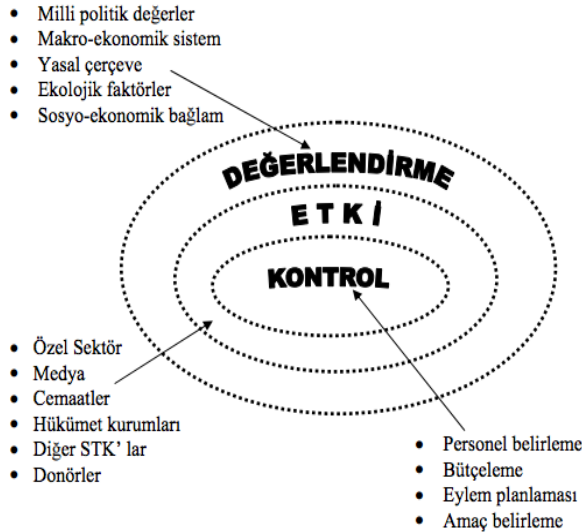
Kaynak: Alyakut, 2007: 4.

Şekil 1’de görüldüğü üzere sivil toplumun sınırları devlet, aile ve özel sektörü içermektedir. Bu nedenle STK’ların sınırlarının devlet, aile ve özel sektör etrafında şekillendiğini söylemek yanlış olmayacaktır.

Günümüzde STK’lar iç ve dış çevre ile sürekli ve çok yönlü ilişki içerisinde. Bu özellikle birlikte kâr amacı gütmeyen kuruluşlar olmalarının bir araya gelmesi, STK’ların daha geniş kitlelere ulaşan bir yapıda olmalarını sağlamaktadır (Özmutaf ve Çelikli, 2010: 2842).

STK’lar toplumsal değişim ve toplumsal dönüşümü gerçekleştiren kuruluşlardır (Büyük vd., 2016: 306). Dış ticaret açısından STK’ların bu niteliği göz önüne alındığında kitlelerin tercih ve beklentilerinin şekillenmesinde STK’ların belirleyici olması sebebiyle dış ticaret faaliyetlerine yön vermesi beklenmektedir. Bu durum aynı zamanda günümüz koşullarında STK’lara gösterilen önem düzeyinin artması şeklinde sonuçlanmaktadır.

Yer aldıkları yönetsel süreçler STK’ların dış ticareti etkileyen bir unsur olmasını sağlayan hususlardan bir tanesidir. Bu kapsamda yer alan etkenler aşağıdaki şekil üzerinde gösterildiği gibidir.

Şekil 2. STK'ların Yer Aldığı Yönetsel Süreçler

Kaynak: Alyakut, 2007: 84.

Şekil 2’de yer alan bilgilere göre STK’ların yer aldığı yönetsel süreçlerin ekonomik alanı da kapsamı söz konusudur. Uluslararası düzeyde etkinliği olan kuruluşlar olması

ve ekonomik alandaki süreçleri etkilemesi, STK'ların dış ticareti etkileyen bir unsur olarak kabul edilmesini beraberinde getirmektedir.

“*Sivil toplum olmadan etkin, verimli ve güçlü bir devlet söz konusu olamaz*” (Aslan, 2010: 272). Bu ifade çıkış noktası olarak kabul edilmek suretiyle sivil toplum kuruluşlarının dış ticaret etkinliğinin sağlanabilmesi için bir gereklilik niteliği taşıdığı değerlendirilebilir.

3. MALEZYA: TARİHİ VE SOSYO-EKONOMİK ARKA PLAN

Güneydoğu Asya ülkelerinden birisi olan Malezya, 329,750 kilometrekare yüzölçümü ile iki ana kara parçasından oluşmaktadır. Doğu ve Batı Malezya olarak Güney Çin Denizi ile iki ana kara parçasına ayrılan Malezya, doğu sınırıyla Endonezya'ya, batı sınırıyla da kuzeyden Tayland'a güneydoğudan da Malaka Boğazı vasıtasıyla Endonezya'ya ve güney sınırından Singapur'a komşudur (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/my.html>- 1 Şubat 2018).

Malezya dünya ölçeğinde genellikle 20. yüzyılda modern ekonomik büyüme sürecine düzgün bir şekilde geçmeyi başaran batılı olmayan en iyi ülke olarak nitelendirilir. 19. yüzyılda temel hammadde ihracatçısı olan Malezya, 1970'lerden sonra tekstil, elektrik ve elektronik mallar, kauçuk üretimi sektörlerinde ihracatta lider seviyeye yükselmiştir.

2005-2013 yılları arasında ortalama olarak %5 büyüyen Malezya'nın 2013 yılı itibarıyla GSYİH'sinin 312 milyar dolar olduğu görülmektedir. 2013 yılı itibarıyla 228 milyar dolarlık ihracatıyla dünyanın en büyük 25. ihracatçısı, 206 milyar dolarlık ithalatıyla da dünyanın en büyük 24. ithalatçısı durumundadır. Dış ticaretin GSYİH'ya oranı 159,7 düzeyindedir (WTO, <http://stat.wto.org/Country Profiles/MY>. 07.02.2017).

3.1. TÜRKİYE'NİN MALEZYA'DAKİ FAALİYET ALANLARI

Günümüzde Malezya, 228 milyar dolarlık ihracatının yüzde 65'ini Çin, Singapur, Japonya, ABD, Tayland, Hong Kong, Hindistan ve Avustralya ile yapmaktadır. Ticarete konu olan başlıca sektörler; petrol ve gaz, palmiye yağı, kauçuk, kimyasallar, elektrik-elektronik ve İslami finansdır. Malezya, bu sektörlerin çoğunda küresel oyunculara sahiptir. Bir kısmında ise (özellikle elektrik-elektronik) çok uluslu şirketler Malezya'da üretim yapmaktadır.

2013 yılı verilerine göre, Türkiye'nin, Malezya'ya ihracatında ilk sırayı başka yerde sınıflandırılmamış makine ve cihazlar almaktadır. Bu ülkeye yapılan toplam ihracatın üçte birini kara başka yerde sınıflandırılmamış makine ve cihazlar oluşturmaktadır. Bu ürün grubundan sonra en çok ihraç edilen ürün grupları, ana metal sanayi, tekstil ürünleri ve kimyasal madde ve ürünler olarak sıralanmaktadır Türkiye'nin Malezya'dan en fazla ithal ettiği ürün grubu ise gıda ürünleri ve içecektir. Bu ürün grubunun Türkiye'nin Malezya'dan toplam ithalatının içindeki payı %22,3 düzeyindedir. Gıda ve içecek grubundan sonra en çok ithal edilen ürün grupları, kimyasal madde ve ürünler ile radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları ürün gruplarıdır (Doğan, 2015: 176-178).

Türkiye'nin Malezya'dan kimyasal ithalatı (plastik ve kauçuk kimyasalları ile birlikte) 2014 verilerine göre yaklaşık 50 milyon USD civarındadır. Bunların içerisinde en çok talep edilen kimyasallar; petrokimyasallar ve oleo kimyasallardır. Türkiye'nin Malezya'ya ihracatı ise 300 bin USD ile sınırlıdır. Bu rakamların imzalanan STA ile birlikte ithalat vergisi düzenlemesine göre daha üst seviyelere çıkması beklenmektedir.

3.2. TÜRKİYE VE MALEZYA ARASINDAKİ ANLAŞMALAR VE ORTAKLIKLAR

Ülkemiz ile Malezya arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) imzalanmasına ilişkin olarak ilk tur müzakereler 31 Mayıs–1 Haziran 2010 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiş, bahse konu müzakereler 13-15 Ocak 2014 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen dokuzuncu tur müzakereler neticesinde tamamlanmıştır. Anlaşma Malezya Başbakanı Najib Tun Abdul Razak'ın ülkemize gerçekleştirdiği resmi ziyaret vesilesiyle 17 Nisan 2014 tarihinde Ankara'da imzalanmış ve tarafların iç onay süreçlerini tamamlamalarının akabinde 1 Ağustos 2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Ülkemizin Asya-Pasifik Bölgesi'nde Güney Kore'nin ardından ikinci, Güney Asya Bölgesi'nde ise ilk STA'sı olma özelliğini taşıyan Anlaşma ile ülkemiz Malezya pazarına AB'den önce tercihli giriş imkânı elde etmiştir (Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması Kapsamlı Değerlendirme Notu, Ankara 2015: 2).

3.3. MALEZYA'DA FAALİYET GÖSTEREN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

Malezya'da ise ilk olarak 1970'li yıllarda, çeşitli İslami liderlikler çerçevesinde örgütler ortaya çıktı ki bunlar 'dawah' yani misyoner faaliyetlerine odaklanmıştı. İnsan hakları

savunucuları, Aliran ve daha sonra Suara Rakyat Malezya (SUARAM) ve İnsan Hakları Derneği'nin (HAKAM) insan haklarının korunmasını talep eden dernekler de bulunmaktadır. Kadına yönelik şiddet konusundaki Kadınlar Yardım Organizasyonu(WAO) ve Tüm Kadınların Malezya Eylem Topluluğu (AWAM) oluşturuldu (Giersdorf, Croissant, 2011:8).

Malezya'da faaliyet gösteren Ümmetin Aydınlanması Teşkilatı (WADAH) ve MERCY Malasia, MRA (Malasia Relief Agency) ve Malezya Müslüman Öğrenciler Birliği (Angkatan Belia Islam Malaysia-ABIM) gibi STK'lar da bulunmaktadır.

4. TÜRKİYE-MALEZYA ARASINDAKİ DIŞ TİCARETİN GELİŞTİRİLMESİNDE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ ROLÜ VE ÖNEMİ

Malezyalı rejim hem otoriter hem de demokratik özelliklerin bir karışımı olduğundan, dernek özerkliği benimsenmez. Dernek faaliyetleri devlet tarafından sıkı bir şekilde düzenlenir. 1983'te revize edilen 1966 Toplumları Yasası devlet ve sivil toplum arasındaki ilişkiyi tanımlar. İster iş ister sosyal bir örgüt olsun, yedi veya daha fazla kişiden oluşan herhangi bir kuruluşun devlete kayıt olması gerekir. Topluluk Kayıt Kuruluşu(ROS), gönüllü kuruluşların faaliyetlerinin izlenmesinden sorumludur ve yeni dernek oluşumu için herhangi bir başvuruyu kabul veya reddetme yetkisine sahiptir (Jesudason, 1995: 335).

Malezya'da sivil toplum, geçtiğimiz 20 yılda önemli derecede değişime uğramış, kurumlar arası ilişkiler biçimleri değişmiştir. Toplumsal derneklerin evrimi, siyasi alanda kurumsal değişiklikler ve aynı zamanda Malezya toplumunda demografik, sosyo-ekonomik ve kültürel dinamizmi ve dönüşümleri yansıtmaktadır (Giersdorf, Croissant, 2011: 9).

5. SONUÇ

Malezya'daki sivil toplum örgütlerinin faaliyetleri göstermektedir ki, sivil toplum örgütleri ekonominin vazgeçilmez bir sektörü olarak da ön plana çıkmaktadır. Güçlü örgütler, hükümet, eğitim kurumları ve endüstri üzerinde yapıcı bir etkiye sahip olabilir. Bu nedenle sivil toplum örgütleri, şeffaflık, verimlilik, eşitlik, farkındalık, hesap verebilirlik, yoksulluğun ortadan kaldırılması ve iyi yönetişimin teşvik edilmesi için önemli bir arabulucu olarak kabul edilebilirler.

Çalışmada elde edilen sonuçlar, Türkiye'de sivil toplum kuruluşlarının çoğunlukla sosyalleşme ve dayanışma amacına hizmet ettiğini göstermiştir. Türkiye'nin sivil toplum kuruluşu anlayışının toplumunun tamamını hedeflemekten henüz uzakta olduğunu ortaya koymuştur.

Malezya'daki sivil toplum kuruluşlarının araştırılması ile birlikte ulaşılan sonuçlar, sivil toplum kuruluşlarının ekonominin vazgeçilmez aktörleri olduğu yönündedir. Kitlelerin istek ve beklentilerini etkileme potansiyeline sahip olan sivil toplum kuruluşları, bunun bir getirisi olarak ekonomik açıdan önemli roller üstlenmektedir. Buradan hareketle Malezya'daki sivil toplum kuruluşlarının dış ticaretin geliştirilmesinde etkili bir araç konumunda olduğu tespit edilmiştir.

Ulaşılan sonuçlara göre Malezya'daki sivil toplum kuruluşları dış ticaretin geliştirilmesi örneğinde olduğu gibi yalnızca ekonomik roller üstlenmekten uzaktır. Sivil toplum kuruluşları ekonomik rollerinin yanı sıra eğitim ve endüstri alanında belirleyici bir konumda görünmektedir.

Malezya'daki sivil toplum kuruluşları rekabetçiliği artırma, yeni iş olanakları sunma, kurumların tanıtımını yapma, uluslararası ticaret fuarları düzenleme gibi faaliyetler aracılığıyla ekonomiye katkı sağlamakta ve dış ticaretin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır.

Sivil toplum kuruluşları ve Malezya örneğine dair yapılan çalışmada elde edilen sonuçlara göre Malezya'daki sivil toplum kuruluşları seminer ve konferanslar aracılığıyla dış ticaretin geliştirilmesinde olumlu roller üstlenmektedir.

Malezya'nın son yıllarda artan dış ticaret hacminde – 5 yılda 1 milyar dolar – sivil toplum kuruluşlarının yürütmekte olduğu faaliyetlerin katkılarının göz ardı edilemeyeceği çalışmada elde edilen sonuçlar arasında yer almaktadır.

Bu çalışma, ekonomik kalkınmanın teşvik edilmesinde, yoksulluğun ortadan kaldırılmasında, politika değişikliğinin teşvik edilmesinde ve ekonomik rekabet gücünün sağlanmasında daha çok lobicilik faaliyetleriyle etkili olan sivil toplumun rolünün gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. Çalışmada elde edilen sonuçlar sivil toplum kuruluşlarının üstlendiği rollerin yakın gelecekte artarak devam etmesine yönelik beklentileri beraberinde getirmektedir.

KAYNAKÇA

Ağır, H. ve Metin, M. (2016). “Türkiye-Avrupa Birliği dış ticaret göstergeleri üzerine bir değerlendirme”, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6 (1), ss.11-26.

Aktaş, N. ve Adıgüzel, M. (2017). “Türkiye'nin dış ticaret sistemi ve sorunları”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Tartışma Metinleri*, 65, ss.1-17.

Alyakut, B. (2007). *Sivil toplum kuruluşlarında stratejik yönetim süreci ve sivil toplum kuruluşlarında stratejik yönetim uygulamalarının incelenmesine yönelik bir alan araştırması*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı.

Aslan, M. ve Kaya, G. (2004). “1980 sonrası Türkiye’de siyasal katılımda sivil toplum kuruluşları”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5 (1), ss.213-223.

Aslan, S. (2010). “Türkiye’de sivil toplum”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (31), ss.260-283.

Ateş, D. ve Uysal, A. (2006). “Merkez-dışı ülkelerdeki ulusötesi STK: dış politika, finansman ve meşrutiyet”, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, ss.63-86.

Ayhan, F. (2016). *Döviz kuru oynaklığı, dış ticaret ve istihdam ilişkisi: Türkiye uygulaması*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Büyük, K., İşlek, M.S., Çakmak, M.N. ve Tiltay, M.A. (2016). “Yöneticilerin ve çalışanların bakış açısıyla sivil toplum kuruluşlarında gönüllülerin motivasyonları”, *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17 (1), ss.303-323.

Çaha, Ö. (2006). *Aşkın devletten sivil topluma*, Gendaş Kültür Yayınları, İstanbul.

Doğan, A. (2015). “Türkiye’nin d8 ülkeleriyle ticaretinin yapısal analizi”, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 7 (13), ss.176-178.

Giersdorf, S. (2011). “Aurel croissant, civil society and competitive authoritarianism in Malaysia”, *Journal of Civil Society*, 7 (1), ss.1-21.

Gültekin, S. (2011). “Küreselleşme çağında dış ticarete rekabet için kümelenme stratejisi: Türkiye'nin tarım kümelenmesi gerekliliği”, *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(2), ss.29-40.

http://www.tim.org.tr/files/downloads/Raporlar/T%C4%B0M_Ekonomi_Raporu_2017.pdf , Erişim Tarihi: 30.08.2018.

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/my.html>- 1 Şubat 2018 Erişim Tarihi: 03.09.2018.

Işık, N. (2013). “Küresel finansal krizin ABD ile Türkiye dış ticareti üzerindeki etkileri”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, ss.199-240.

Jesudason, J. V. (1995). “Statist democracy and the limits to civil society in Malaysia”. *Journal of Commonwealth and Contemporary Politics*, 33(3).

Koç, G. (2015). *Türkiye tarım ürünleri dış ticareti: turunçgiller, fındık, incir, kayısı ve çekirdeksiz kuru üzüm*. Ege Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, İzmir.

Onbaşı, F. (2005). *Sivil Toplum*, L&M Yayınları, İstanbul.

Özmutaf, N.M. ve Çelikli, S. (2010). “Sivil toplum kuruluşlarında iletişim kalitesini etkileyen boyutlar: ampirik bir yaklaşım”, *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, 17 (5), ss.2842-2858.

Öztaban, O. (2016). *Dış ticaretin finansmanı ve dış ticarete kullanılan ödeme yöntemleri ile makroekonomik göstergeler arasındaki ilişki*, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

Sorhun, E. (2013). “Türkiye'nin eksik dış ticareti, ticari potansiyeli ve yeni fırsatlar”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28 (1), ss.25-47.

Şentürk, M. (2014). “Gümrük Birliği üyeliğinde günümüze Türkiye'nin dış ticareti üzerine bir inceleme”, *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 5 (1), ss.127-142.

Talan, M. (2011). “Sivil toplum kuruluşları ve Türkiye perspektifi”, *TÜBAR Dergisi*, 29, ss.387-401.

Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması Kapsamlı Değerlendirme Notu, 2015, <https://ticaret.gov.tr/data/5bfbf9b313b8762fa4955ca0/Malezya%20STA%20Analiz.pdf>, Erişim Tarihi: 05.09.2018.

WTO, <http://stat.wto.org/Country Profiles/MY>. 07.02.2017.

Yılmaz, K.K. (2013). “Devletin dış politika oluşturma ve uygulamalarında sivil toplum kuruluşlarının rolü”, *Akademik Bakış Dergisi*, 36, ss.1-14.

Yönten Balaban, A. ve Çoban İnce, İ. (2015). “Gençlerin sivil toplum kuruluşlarındaki gönüllülük faaliyetleri ve gönüllülük algısı: TEGV örneği”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30 (2), ss.149-169.

Yücel, F. (2006). “Dış ticaretin belirleyicileri üzerine teorik bir yaklaşım”, *Sosyo-Ekonomi Dergisi*, 2, ss.47-67.